

## KIRJALLINEN KYSYMYS 867/2014 vp

### Tuontiautojen arvonlisäveron palautus

#### *Eduskunnan puhemiehelle*

EU:n tuomioistuimen äskettäin annetun päätöksen mukaan Suomen verotuskäytäntö syrjii yksityisiä käytettyjen autojen tuojia. Yksityiset tuojat eivät ole saaneet vähentää autoverosta perittävää ei-arvonlisäveroa (elv), kun käytettyjä autoja tuovat yritykset saavat vähentää tämän elvin arvonlisäveron tapaan liiketoiminnassaan. Tuhanneet auton tuoneet odottavat saavansa autoverosta perityn arvonlisäveron palautuksen.

EU-tuomioistuin päätti jo vuonna 2002, että Suomen verottaja voi kantaa käytetyille tuontiautolle määrätyn autoveron lisäksi arvonlisäveron kaltaista veroa, kunhan veron kokonaismäärä ei nouse yli sen, mitä Suomessa olevan vastaavan auton arvossa on veroa jäljellä.

Autoverolakia muutettiin siten, että autoverosta ei enää makseta erillistä arvonlisäveroa.

Valtiovarainministeriön hallitussihteeri on Taloussanomien mukaan sanonut, että tuontiauto-

toista perittyjä arvonlisäveroja aletaan jossain vaiheessa palauttaa ostajille. Aikataulu ja kokonaissumma ovat ministeriössä vielä auki.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*Millä aikataululla tuontiautoista perittyjä arvonlisäveroja aletaan palauttaa ostajille,*

*minkälaista viivästyskorkoa aiheettomasti pidätetylle verolle aiotaan maksaa ja*

*mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, että arvonlisäverotusten palautus tapahtuisi mahdollisimman pikaisesti?*

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 2014

Kaj Turunen /ps

***Eduskunnan puhemiehelle***

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Kaj Turusen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 867/2014 vp:

*Millä aikataululla tuontiautoista perittyjä arvonlisäveroja aletaan palauttaa ostajille,*

*minkälaista viivästyskorkoa aiheettomasti pidätetylle verolle aiotaan maksaa ja*

*mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, että arvonlisäverotusten palautus tapahtuisi mahdollisimman pikaisesti?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Autoveron määrälle on kannettu 31 päivään maaliskuuta 2009 asti arvonlisäveron suuruinen vero autoverolain perusteella. Tästä verosta on käytetty nimitystä elv (ei-arvonlisävero) erotuksena varsinaisesta arvonlisäverosta. Veron yhteensovittuvuus EU-oikeuden kanssa oli esillä vuonna 2002 EU-tuomioistuimessa Suomen autoverotusta koskeneessa ns. Siilin-ratkaisussa C-101/00. Ennakkoratkaisun ja sen perusteella annetun korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun johdosta autoveron laskentatapaa muutettiin, mutta elv vähennysoikeuksineen säilytettiin. EU-tuomioistuin ja korkein hallinto-oikeus nimenomaisesti totesivat, että elv:n saa kantaa, koska se ei ole arvonlisäverodirektiivissä kielletty vero, eikä veron vähennysoikeus vaikuta veron syrjivyyssarvosteluun yksityistuojia kohtaan. EU-tuomioistuimen 19 päivänä maaliskuuta 2009 antamassa ratkaisussa C-10/08 komissio vastaan Suomi tuomioistuin kuitenkin katsoi, että elv ja sen vähen-

nysoikeus arvonlisäverotuksessa eivät olleet yhteensopivia tuonnin syrjivyyttä koskeneen Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 90 artiklan ja arvonlisäverodirektiivin kanssa. Ratkaisun johdosta autoverolakia muutettiin 1 päivänä huhtikuuta 2009 voimaan tulleella lailla 5/2009 siten, että elv:n kantaminen autoverotuksen yhteydessä päättyi. Samalla autoveron ja arvonlisäveron suhdetta muutettiin siten, että autoveron osuudelle ei myöskään kanneta arvonlisäveroa kuluttajamyynnissä. Sen sijaan autoveroa nostettiin arvonlisäveron verran, jolloin verorasitus säilyi ennallaan. Elv:n vähennysoikeutta koskeva säännös kumottiin tarpeettomana arvonlisäverolain muuttamisesta annetulla lailla 6/2009.

Kirjallisessa kysymyksessä ilmeisesti viitataan edellä mainitun vuoden 2009 ratkaisun C-10/08 perusteella palauttavaksi tulleisiin veroihin. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EU-oikeuden vastaisesti kannetut verot on palautettu verovelvollisille. Yksityistuojilta kannettu elv palautettiin heille siltä ajalta, kun autoverotuksen oikaisu- ja muutoksenhakuaikaa oli vielä jäljellä. Veron palautukseen sovellettiin siis hallinnollista verotuksen oikaisu- ja muutoksenhakumenettelyä samoin perustein kuin muihinkin verotuspäätösten muutoksiin. Autoverotukseen sovellettavan oikaisuajan (kuluva ja kolme edellistä vuotta) puitteissa veroa palautettiin vuosina 2006—2009 tuoduista autoista. Palautusmenettelystä säädettiin 6 päivänä marraskuuta 2009 voimaantullut erillislaki 822/2009 sen takia, että palautukset maksettiin poikkeuksellisesti Verohallinnon kautta hyödyntämällä sen tietoja verovelvollisten osoitteista ja pankkitileistä, vaikka palautuspäätökset teki viran puolesta autoverotusta hoitava Tulli. Menettely edellytti lainsäädäntöä, koska siinä luovutettiin verovelvollisten henkilö-

tietoja viranomaisten välillä. Palautuksia maksettiin kaikkiaan noin 50 miljoonaa euroa noin 53 000 palautuksensaajalle. Palautuksille maksettiin veronkantolain mukainen korko, eli korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko vähennettyinä kahdella prosenttiyksiköllä.

Se, että palautus rajoittui mainittuun neljään vuoteen, johtui EU-tuomioistuimen erittäin vaikiintuneesta ratkaisulinjasta, jonka mukaan EU-oikeuden vastaisesti kannetut verot palautetaan kansallisten muutoksenhakusäännösten puitteissa (prosessiautonomia). Suomessa yleisesti sovellettu verotuksen muutoksenhaku on oikeuskäytännössä hyväksytty palautusta rajoittavaksi määräajaksi. Yksityistuojat, jotka olivat tuoneet autoja ennen vuotta 2006 ja maksaneet autoverolle elv:n, hakivat korkeimmalta hallinto-oikeudelta veropäätöstensä purkua. Vaatimus oli, että elv tulisi palauttaa, vaikka verotuspäätösten säännönmukainen muutoksenhaku oli menetetty. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi purkuhakemuksen ja katsoi, ettei EU-oikeus edellytä verojen palauttamista muutoksenhakuajaksi pidemmältä ajalta. Hallintoasia on siten loppuun käsitelty.

Sittemmin asia on viety yleiseen tuomioistuimeen, jossa kantajat ovat vaatineet valtiolta vahingonkorvauksena ennen vuotta 2006 kannettuja elvejä. Helsingin käräjäoikeus antoi päätöksen, jossa valtio tuomittiin maksamaan elv:n suuruinen määrä vahingonkorvauksena tuojalle. Hovioikeus ja korkein oikeus vahvistivat tuomion. Näissä tapauksissa kanteet oli nostettu lyhyen ajan kuluessa jälkimmäisestä EU-tuomioistuimen elviä koskeneesta tuomiosta. Käräjäoikeuksissa on kuitenkin vireillä vasta hiljattain nostettuja uusia kanteita, joissa käräjäoikeus joutuu ottamaan kantaa siihen onko oikeus vahingonkorvaukseen tältä osin jo vanhentunut. Tulli on kaiken varalta kehottanut ennen vuotta 2006 autonsa tuoneita tekemään Tullille osoitetun korvausvaatimuksen, jolla velan vanhentuminen katkaistaan. Näitä on tullut Tulliin noin 10 000. Ne odottavat käsittelyä, sillä Tulli odottaa tuomioistuinten kantaa vanhentumiseen, joiden toimivaltaan yleisen velan vanhentumista koskevan lain soveltaminen näissä tapauksissa kuuluu. Vanhenemisen osalta kyse on hyvin periaatteellisesta oikeuskysymyksestä, josta tulee saada tuomioistuinten linjaus.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2014

Valtiovarainministeri Antti Rinne

### *Till riksdagens talman*

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 867/2014 rd undertecknat av riksdagsledamot Kaj Turunen /saf:

*Enligt vilken tidsplan kommer den mervärdesskatt som tagits ut för importerade bilar att börja betalas tillbaka till köparna,*

*vilken dröjsmålsränta kommer det att betalas på den grundlösa skatten och*

*vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att mervärdesskatten ska kunna återbetalas så snart som möjligt?*

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

På beloppet av bilskatten togs till och med den 31 mars 2009 ut en skatt av mervärdesskattens storlek med stöd av bilskattelagen. Denna mervärdesskatt på bilskatt har kallats icke-moms (på finska elv) till skillnad från den egentliga mervärdesskatten. Frågan om hur skatten stämde överens med EU-rätten togs upp i EU-domstolens avgörande från 2002 i målet C-101/00 Siilin, vilket gällde bilbeskattningen i Finland. Utifrån förhandsavgörandet och högsta förvaltningsdomstolens beslut med anledning av det ändrades sättet att beräkna bilskatten, men icke-momsen med avdragsrätt bevarades. EU-domstolen och högsta förvaltningsdomstolen påpekade explicit att icke-momsen får tas ut eftersom den inte är en förbjuden skatt enligt mervärdesskattedirektivet och eftersom rätten att dra av skatten inte påverkar bedömningen av om den är diskriminerande för privata importörer. EU-domstolen ansåg dock i sitt avgörande den 19 mars 2009 i må-

let C-10/08 kommissionen mot Finland att icke-momsen och avdragsrätten för den inom mervärdessbeskattningen inte var förenliga med det som i artikel 90 i EG-fördraget föreskrivs om icke-diskriminering när det gäller import eller med mervärdesskattedirektivet. Med anledning av avgörandet ändrades bilskattelagen genom lag 5/2009 som trädde i kraft den 1 april 2009 så att uttag av icke-momsen inom bilbeskattningen upphörde. Samtidigt ändrades förhållandet mellan bilskatt och mervärdesskatt så att mervärdesskatt på bilskatteandelen inte heller tas ut vid försäljning till konsumenterna. Däremot höjdes bilskatten med beloppet av mervärdesskatten, vilket innebär att skattebelastningen kvarstod oförändrad. Bestämmelsen om avdragsrätt för icke-momsen upphävdes som obehövlig genom lag 6/2009 om ändring av mervärdesskattelagen.

I det skriftliga spörsmålet hänvisas det uppenbarligen till de skatter som skulle betalas tillbaka med stöd av 2009 års avgörande i målet C-10/08. Enligt vedertagen rättspraxis har skatter som tagits ut i strid med EU-rätten betalats tillbaka till de skattskyldiga. Icke-moms som tagits ut hos privata importörer betalades tillbaka för den tid som återstod av tiden för begäran om omprövning och överklagande. På återbetalningen av skatten tillämpades således ett administrativt förfarande för omprövning och överklagande av beskattning på samma grunder som i fråga om ändringar av övriga beskattningsbeslut. Inom den omprövningstid (innevarande år och tre föregående år) som tillämpas på bilbeskattningen betalades skatt tillbaka för de bilar som importerats 2006—2009. Bestämmelser om förfarandet för återbetalning utfärdades genom en särskild lag (822/2009) som trädde i kraft den 6 november 2009 eftersom återbetalningarna undantagsvis

betalades via Skatteförvaltningen med hjälp av dess uppgifter om de skattskyldigas adresser och bankkonton, även om Tullen, som har hand om bilbeskattningen, fattade återbetalningsbesluten på tjänstens vägnar. Det krävdes lagstiftning om förfarandet, eftersom det innebar att de skattskyldigas personuppgifter lämnades ut mellan myndigheterna. Det betalades sammanlagt omkring 50 miljoner euro i återbetalningar till cirka 53 000 mottagare. På återbetalningarna betalades ränta enligt lagen om skatteuppbörd, det vill säga den i 12 § i räntelagen avsedda referensräntan minskad med två procentenheter.

Det att återbetalningen begränsades till de nämnda fyra åren berodde på EU-domstolens synnerligen etablerade linje för avgöranden, enligt vilken skatter som tagits ut i strid med EU-rätten betalas tillbaka i enlighet med nationella bestämmelser om sökande av ändring (processautonomi). Den tid för sökande av ändring i beskattningen som tillämpas generellt i Finland har inom rättspraxis godkänts som den tidsfrist som begränsar återbetalningen. Privata importörer som hade fört in bilar före 2006 och betalat mervärdesskatt på bilskatten ansökte om återbrytande av sina skattebeslut hos högsta förvaltningsdomstolen. Kravet var att icke-momsen skulle betalas tillbaka även om den regelrätta möjligheten att söka ändring i beskattningsbesluten hade förverkats. Högsta förvaltningsdomstolen av-

slog ansökningarna och ansåg att EU-rätten inte förutsätter att skatterna betalas tillbaka för en längre tid än tiden för sökande av ändring. Förvaltningsärendet är därmed slutbehandlat.

Saken har därefter förts till allmän domstol, där kärandena har yrkat på statligt skadestånd för icke-moms som tagits ut före 2006. Helsingfors tingsrätt meddelade ett beslut där staten dömdes att betala importören skadestånd till ett belopp av samma storlek som icke-momsen. Hovrätten och högsta domstolen fastställde domen. I dessa fall hade talan väckts inom en kort tid efter EU-domstolens sistnämnda dom i fråga om icke-moms. Vid tingsrätterna är dock nya talan som väckts först nyligen anhängiga och där tingsrätten blir tvungen att ta ställning till om rätten till skadestånd redan har preskriberats till denna del. För alla eventualiteter har Tullen uppmanat alla som importerat sin bil före 2006 att rikta ett skadeståndsyrkande till Tullen för att preskriberingen av skulden ska brytas. Tullen har fått cirka 10 000 sådana yrkanden. De väntar på att bli behandlade eftersom Tullen inväntar de domstolars ståndpunkt i fråga om preskriptionen som i dessa fall är behöriga att tillämpa den allmänna lag som gäller preskription av skulder. För preskriberingens del handlar det om en mycket principiell rättsfråga där det gäller att få domstolarnas riktlinje.

Helsingfors den 4 december 2014

Finansminister Antti Rinne